SENNACIULO

OFICIALA ORGANO DE SENNACIECA ASOCIO TUTMONDA

REDAKTEJO, ADMINISTREJO K SIDEJO DE PLENUM-KOMITATO : 67, avenue Gambetta, Paris 20e
Poŝtĉekaj kontoj je nomo de SAT-Paris : Bruxelles n-o 350 189, S'Gravenhage n-o 211 533, Kopenhago n-o 4 986, Paris n-o 1234 22. Stokholmo n-o 74 153, Wien n-o D-109 068, Zagreb n-o 41 448, Zürich n-o VIII-200 49. Alilande oni pagu per poŝtmandato je nomo de SAT. bonvalutaj devizoj en rekom. letero aŭ bankĉeko je nomo de « Bannier ».

ĈU VALORAS OKUPIĜI PRI LA MONDLINGVA AFERO ?

En granda nombro da t.n. gazetoj laboristaj oni povas nuntempe legi pri la bedaŭrinda neceso, ke la proletoj partoprenu novan militon — kiu ĉi-foje estos nepre la « lasta ». Ĉe tia konstato mi klare memoras, ke antaŭ 22 jaroj oni povis legi la samon en samaj aŭ similaj gazetoj. Plie nun ankaŭ sonas ĉe miaj oreloj la voĉo de francaj proletoj, kiuj tiam sinofere k plenkonvinke deklaris, ke ja necesas elteni ĝis la « germana militismo » estos finvenkita. Kaj pli poste mi eksciis, ke en Germanio ankaŭ proletoj entuziasme batalis por « detrui la caran barbarecon k defendi la germanan kulturon ».

Hodiaŭ la situacio estas larĝtrajte tute simila kun nur iaj diferencoj en la detaloj...

Sed mi ne memorigas tion kun la intenco pridiskuti soci-politikajn problemojn. Nur mi pensas pri la amaro, kiu certe estiĝas en la koro de l'trompitoj ĉe la penso, ke ili vane mortigadis, suferadis, kripliĝis. Kiu ekkomprenas, ke sian energion li maltrafe elspezis, tiu neeviteble sentas suferan elreviĝon. Tial estas saĝe antaŭ-pripensi bone siajn farojn.

Ĉu ankaŭ ni, esperantistoj, ne vane elspezas tempon, energion k monon, uzante lingvon ne multe disvastiĝintan, aŭ penante ĝin propagandi ?

Almenaŭ ni devas scii k ne forgesi, ke la granda plimulto de la laboristaj gvidistoj havas la opinion ke la penado por trudi al la mondo artefaritan lingvon estas utopia, aŭ almenaŭ tute akcesora, bagatela afero, ne inda de seriozaj homoj. En la plej bona okazo ili nur iom kompateme toleras nian propagandon kun la sekreta penso, ke estas bedaŭrinde, ke tia fantaziemo kaptis la spiriton de laboristoj. Sendube jam kelkfoje okazis, ke ĉe fino de laborista kongreso delegitoj voĉdonis iun sensignifan rezolucion, favoran al esperanto. Okazis eĉ, ke Komintern elektis komisionon por studi la mondlingvan demandon. Kaj en la jaro 1924 la sekretario de tiu potenca organizo petis raporton pri nia movado. Komisiite de l'Komfrakcio en SAT mi mem verkis tiun dokumenton. Ĝi ampleksis 30 paĝojn, dense maŝinskribitajn, al kiuj mi aldonis kvanton da pruvmaterialo, kiu atestis favore al la argumentado por nia afero. Kompreneble la peto pri tiu raporto estis sekvo de vigla propagando en komunistaj rondoj.

Dum kelka tempo ni do povis esperi, ke Komintern solvos baldaŭ la problemon pri tutmonda interkompreniĝo de la laboristoj. En la konkluda parto de tiu raporto troviĝis precizaj k konkretaj proponoj. Interalie mi menciu resume jenajn :

1) En ĉiu komunista gazeto estu vigla propagando por-esperanta.

2) Post dujara tia agitado favore al esperanto, *a*) partiano, malpli aĝa ol 45 jarojn, ne povu okupi respondecan postenon aŭ salajratan oficon en la partio, se li ne konas esperanton ; *b*) esperanto estu agnoskata kiel oficiala lingvo samrajte kiel la angla, la franca, germana k rusa lingvoj ; *c*) post tiu dujara limtempo aperu internacia revuo k prikongresa dokumentaro nur en esperanto ; *d*) kie kompartio sukcesis akiri la regadon, tie esperanto estu devige instruata en la lernejoj.

Ni ĉiuj scias laŭsperte, ke tiaj proponoj estas laŭcelaj k entenas neniom da fantazio, rilate sian efektivigeblon. Sufiĉus ja decido firma de Komintern por ke, post kelkaj jaroj, tradukistoj k interpretistoj ne plu estu bezonataj por la funkciado de tiu mondorganizo. Pri la konsekvencoj de tia fareblaĵo la legantoj mem pripensu...

Jaroj forpasis. Nia raporto estis ignorata k eble nun ankoraŭ kuŝas en iu polvoplena arkivejo. Neniam plu iu kongreso de Komintern okupiĝis pri la afero. La menciita studkomisiono estis likvidita k neniu « kvinjara plano » entenis punkton pri la instruado k aplikado de nia lingvo. Sed dume estis tezoj ellaboritaj en Moskvo laŭ kiuj :

« Estas necese ebligi al la naciaj kulturoj, ke ili evoluadu k disvolviĝu, elstarigante ĉiujn siajn ecojn, por ke tiele kreiĝu la kondiĉoj de ilia kunfluo al komuna kulturo kun unu komuna lingvo... »

« ... kiam la socialismo firmiĝos k enradikiĝos en la vivo, tiam la naciaj lingvoj neeviteble kunfandiĝos en unu komunan lingvon, kiu kompreneble estos nek la grandrusa, nek la germana, sed io alia. » (Stalin ĉe la 16-a kongreso de l'rusa bolŝevika partio).

Komente al tiuj diroj, la verkintoj de l'tezaro, publikigita en la kajero tria de « La Nova Etapo », 1932, aldonis : « La kunproksimiĝo de la naciaj lingvoj, kiu kondukos al unu mondlingvo, okazos SENDEPENDE DE ESPERANTO (substreko nia).

Nu, se tia vidpunkto ĝustas, estas evidente, ke ni misuzas nian tempon, ke ni vane elspezas nian energion, unuvorte, ke ni estas kompatindaj ekstravaganculoj . . . Kaj iam, post kelkaj dekoj da jaroj, ĉe konstato, ke kreiĝis mondlingvo per kunfandiĝo de la angla, franca, rusa, ĉina, patagona ktp. lingvoj k sen eĉ ia efiko fare de esperanto, tiam la nuntempaj junuloj, fariĝintaj blank- aŭ senharuloj, elreviĝos k sentos amaron trapenetri ilian animon . . .

Eble en alia artikolo, se la gvidantoj de SAT permesos,[1] mi ekzamenos tiun tezaron k diros pri ĝi mian opinion. Dume mi simple konfesas, ke esperanto penetris tiom profunde en mian subkonscion, ke mi sentas min fremda en neesperantista rondo, en rilatoj kun neesperantistoj. Ĉu nia lingvo konkeros aŭ ne la mondon, tio estas por mi preskaŭ indiferenta. Esperanto igis min interrilati divers-

[1] Kial la SAT-estraro rifuzus al K-do Lanti konigi sian opinion pri tiu tezaro en « S-ulo » ?. — *Red.*

maniere k diverscele kun homoj el ĉiuj kontinentoj k per tia ĝia uzado mi sentas min — ĉu nura iluzio ? — ano de ideala mondo senlandlima, *sennacieca*. Se estas iluzio, ne gravas, ĝi almenaŭ estas malpli danĝera ol tiu, kiu konsistas en la kredo, ke oni povas venki la militismon per propra militistiĝo, venki la faŝismon per ia memfaŝistiĝo ; ke la paco povas daŭre ekzisti inter la homoj malgraŭ tio, ke iliajn cerbojn superregas naciismo k absolutismo ; k en la kredo, ke la naciaj lingvoj k kulturoj havas nenian efikon en la kreo de nacieca ideologio.

Al la ortodoksemaj legantoj mi petas pardonon : mi ja komencis iom tro forte herezi. Mi do ĉesas. Prefere mi metu sub iliajn okulojn jenan pripensigan informon, kiun mi ĵus trovis en belga gazeto : « Hodiaŭ okazis ĉe la parlamentejo tre akra interdisputo pri la lingva demando. S-ro Van Belle, socialista deputito, interalie diris : « Se en ĉi tiu kunvenejo valono ne povas raporti pri leĝo-projekto pro tio, ke li konas nur la francan lingvon, ni iras al neevitebla disiĝo . . . Eble la sekvo estos la kompleta sendependeco de Valonio k Flandrio ; se ne, mi avertas vin, ke okazos nepre civila milito . . . »

Ĉu do tia okazintaĵo ĉe la belga parlamento (multajn similajn faktojn oni cetere povas facile kolekti) ne pruvas evidente, ke la komuneco de lingvo estas necesa, — kvankam nesufiĉa — por ke homoj povu pace interrilati k kunlabori ? Neniu sincera homo povas nei tion, k sekve mi konkludas, ke valoras, ke ni dediĉu nian forton, nian tempon al la esperanta afero. Tiuj fakte perfidas la interesojn de l' proletaro, kiuj ignoras la mondlingvan demandon aŭ ne komprenas ties gravan signifon.

E. Lanti.

Maja Kanto de l'paŝtisteto

Majtago. Rekliĝas la dors' de l'dungat'.
Pensojn ribelajn pri ŝanĝo de l'stat'
Kovas eĉ fore en la kampar'
Knabo-paŝtisto, gardant' de brutar'.
Kantas li reve ; la melodi'
Donas flugilojn al fantazi'.
Suno k luno en milda seren'
Ŝanĝas postenon trans la eben'.
Knabo-paŝtisto aŭskultas anime,
Kiel arbustoj babilas intime.
Ĝemas la knabo, ĉar en la vilaĝ'
Homoj malhavas en ĉiu aĝ'.
Gajnas malmulte la kamparan'
Malgraŭ penado ĝis perdo de l'san'.
Vane fluas torente la ŝvito,
Sen rekompenco restas merito.
Tagon post tago preĝas la pastro,
Tagon post tago elsuĉas la mastro ;
Paŝtisteto bovinojn prizorgas,
Kaj sur ĉaretojn la sterkon forkas.
Kantojn forpelas klakanta vip'—
— Sklavo ci estas ; fermiĝu la lip' !
— Kanti, kanti, — ribelas la kor',
Vivi majtagon en nuna hor'.—
Vane l'avino, la frato konsilas,
Hodiaŭ la knabo-paŝtist' ne humilas.
Ruĝas la koro k ruĝas la flag',
Ruĝakrepuske leviĝis la tag'.
Kontraŭ la vip' k malsat', ho fratar',
Staru rokfirme prolet-solidar' !

N. Bartelmes.

XVI-a KONGRESO DE S.A.T.

en MANĈESTRO (Britio)

2-7. aŭgusto 1936.

Adreso de la OKK, 16, Lily Street, Manchester 8 (Britio).

5-*a Komuniko.*

Vojaĝo. La angla fervojaro rifuzis doni rabaton al Kongresanoj, ĉar rabato estas preskaŭ nekonata en Anglio. Ili anstataŭe atentigas al la monata ekskurso inter iuj ajn urboj en Britio, kies kosto por *ambaŭvoja veturo* nur estas la ordinara alirprezo plus triono. Ni citas sube la prezojn de triaklasaj ir-reiraj biletoj inter kelkaj ĉefurboj k Manĉestro, bazitajn sur ĉi tiu malpliigo. La legantoj memoru, ke 20 ŝilingoj faras 1 pundon (funto sterlinga).

	Valida dum 30 tagoj. Pundoj. Ŝil.	*Valida dum 17 tagoj. Pundoj. Ŝil.*
Bruselo, tra Ostendo k Dover	4 - 6	3 - 12
Amsterdamo, tra Roterdamo k Hull	—	3 - 10
Lisbono, per holanda ŝipo al Southampton	9 - 6	—
Stokholmo, tra Malmo, Kopenhago, Esbjerg, k Harwich	10 - 6	—
Parizo, tra Dieppe k Newhaven	4 - 18	4 - 6
Berno, tra Hirson, Dunkerko k Folkestone	8 - 9	—
Vieno, tra Passau, Aĥeno, Ostendo k Dover	12 - 17	9 - 2
Madrido, tra Irun, Parizo, Dieppe k Newhaven	10 - 13	—

ĈU SAT VERE NECESAS ?

Ni avertis la turistan kompanion *Cook's-Wagons-Lits* pri la Kongreso, k ili estas pretaj doni informon k helpon pri la vojaĝo ; K-doj sin turnu al la loka agento.

Tendejo. Ni sukcesis trovi tendejon nur 8 km de la Kongresejo. La adreso estas S-ro *Greenhalgh*, High Barn Farm, Mount Road, *Alkrington*, Middleton, k por ĝin atingi, oni veturu 6,4 km en norda direkto, laŭ la Middleton-a vojo el Manĉestro. La aŭtobusa kosto estas 5 pencoj, k troviĝas apude butikoj k farmbieno. K-doj alportu la proprajn tendojn, kovrilojn, fornojn, ktp, sed ni penos provizi kelkajn da tiuj por pruntedoni al la senhavuloj. La kosto por unu tendo estas 6 pencoj ponokte, k la kampo estas tiom kvieta, ke oni povos lasi la posedaĵojn dum la tago, sen la timo ke ili estos malaperintaj antaŭ la reveno. Por helpi la alilandulojn, anglalingvanoj ankaŭ intencas tendumi tie.

Manifestacio. Por atentigi la civitanojn de Manĉestro pri la okazanta Kongreso, ni intencas organizi manifestacion, kiu konsistos el parado tra la stratoj, sekvata de amaskunveno en publika parko. Kvankam ni kunvokos aliajn klaskonsciajn asociojn por subteni nian entreprenon, la celo de la manifestacio estas propagandi la Kongreson k la movadon, k tial ni petas la K-dojn alporti ĉiujn ajn standardojn, kiujn ili posedas aŭ povos intertempe fabriki, por ampleksigi nian propran kvanton.

Povas esti, ke ni dividos la paradon en sekciojn — la piedirantoj, la biciklantoj k la aŭto-veturantoj. Aro da biciklantoj, portantaj devizojn, kiuj montras la urbon, el kie ili veturis, estus ja neordinara propaganda metodo. Pli grandajn standardojn ni povus pendigi sur aŭtobusoj k ŝarĝveturiloj.

Frakciaj kunvenoj. Sekretarioj de frakcioj, k aliaj specialuloj bonvolu anonci sian deziron okazigi kunvenon antaŭ la 1-a de junio, k ni faros la necesajn aranĝojn.

OKK.

POR ŜTOPI LA BREĈON

Laŭ rekomendo de la XV-a Kongreso ni alvokas ĉiujn Gek-dojn fari sian eblon por helpi definitive likvidi la ŝuldojn kreitajn en la antaŭaj jaroj, kiuj ne estas forigeblaj per la ordinara buĝeto de la Asocio.

44. *listo.*

H. Koopmans, Rotterdam	5.—	fr. fr.
J. Sapaly, Trévoux	6.50	» »
F. Amundsen, Oslo	2.70	n. kr.
H. Cachon, Eaubonne	10.—	fr. fr.
Interhelpa Abonservo		
H. A. Buis, Bussum	1.50	guld.

La francaj sindikatoj antaŭ la milito

La parizregionaj sindikatoj ekzamenas momente rezolucion, kiu estas prezentita al ilia ĝenerala komitato de jenaj regionaj sindikatoj : geinstruistoj, monfabrikistoj, mozaikistoj, kuiristoj, juvelfaristoj, ĉapelfaristoj, preciz-ilfaristoj, korektistoj, en la espero ĝin vidi akceptita de la tuta Unuiĝo. Ĝia teksto estas jena :

La ĝenerala komitato de l' parizregiona sindikat-unuiĝo proklamas la senkompromisan opozicion de l' franca organizita laborista klaso kontraŭ ĉia milito. Konsiderante, ke ĉia milito estas antaŭ ĉio malvenko de l'proletaro, ĉar, en ĉiu lando, ĝi estas destinita porti la kostojn k unuavice tio postulas la « sanktan union » kun la burĝa klaso ; konsiderante ankaŭ, ke, per la utiligataj rimedoj, de detruo, la moderna milito refaligus la civilizitan universon en tian barbarecon, ke por pluraj generacioj ĉiu vere homeca rekonstruado estus neebla, la ĝen. komitato deklaras : ke en nenia kazo, pro kia ajn motivo k pro kia ajn kontrakto la laborista klaso donos sian aliĝon nek materian nek moralan al la milito ; k ke fine ĝi kontraŭstarigos al ĝi sian tutan forton per la ĝenerala striko.

Vidante la nunajn okazantaĵojn k notante la naŭzajn eldirojn k skribaĵojn publikigatajn kun la intenco kvazaŭfrenezigi la publikon, la ĝen. komitato de l'parizregionaj sindikatoj havas la devon elmontri, ke la agado de iu Hitler trovas sian kaŭzon en la Versajla traktato, kiun la laborista klaso francia ĉiam kondamnis kiel danĝeron por la paco.

La Komitato ne kredas en la ŝajnigataj pacemaj sentoj de l'franca burĝaro, kiu elspezinte miliardojn por starigi mortigilojn laŭlonge de l'orienta landlimo, krias pri skandalo, ĉar iliaj germanaj samideanoj marŝas sur iliaj postsignoj. La skandalo estus, se la proletaro unu plian fojon estus trompata de la terura hipokrito de siaj ekspluatantoj. La ĝen. komitato invitas ĝin resti klarvida, ne logiĝi per la mensogoj, per kiuj oni saturis ĝin dum la lasta milito.

La Komitato, interpretanto de l'pariza lab. klaso, rifuzas partopreni en la konflikto, kiu kontraŭstarigas la imperiismojn ; ĝi ne liveros al ili kanonnutraĵon, kiun ili bezonas por plenumi siajn monstrajn planojn. Ĉio, sed ne tio ! La laboristoj volas la pacon ĉiupreze ! Ili volas la pacon ĉiarimede ! Jen la devizo. Ili deklaras, ke ili donos nenian aliĝon al la milito, kiaj ajn estus la sofismoj, per kiuj — de unu k de l'alia flanko — oni klopodas pravigi la nepravigeblan krimon gravediĝantan.

I. P. E. NE VOLAS UNUECON

Kiu legis atente la lastan n-ron de « Sur Posteno » (febr.), tiu ne plu povas dubi pri tio.

Ni ne volas tedi niajn legantojn k misuzi spacon per ampleksa citado el longega, sofismoplena malsprite ruzocela frontpaĝa artikolo, subskribita de IPE-Centro k CK SEU. Sufiĉu nur jeno :

« Certe dum iuj kondiĉoj sur iu certa kampo ni povus ekiri komunan fronton, ankaŭ kun tiuj SAT-anoj, kiuj kontraŭstaras en siaj landoj al la milito, al la faŝismo. Sed ankaŭ tiam ni devos memori ke la nuntempa SAT estas estrata de danĝera, idealisma, kontraŭrevolucia ideologio, ke ĝuste tiu ideologio povas malhelpi nin en niaj finaj celoj. »

Ni simple rimarkigas, ke la « ideologio » de SAT ne povas esti « danĝera », ĉar nia Asocio ĉiam rifuzis akcepti iun ajn soci-politikan programon. Ni do rediru tute simple, ke SAT estas malferma al ĉiuj tendencoj, al ĉiuj « ideologioj » ekzistantaj k -ontaj en la laborista movado : Stalin-anoj k Trockianoj, ekzemple, rajtas esti SAT-anoj. Sekve estas do tute klare, ke nur SAT celas k ebligas unuecon.

La IPE-anoj ja daŭre klopodadas aperi antaŭ la esperantista publiko en la pozo de unuecemuloj ; ili aliflanke forte penadas por estigi fendon inter la estraro de SAT k la SAT-membraro, klaĉadante, kvazaŭ la SAT-estraro ne spegulus la opinion de la anaro. Nu, ni ne estos la trompitoj en tiu ludo, ni konstatas la fakton : Ĉe IPE oni parolas pri unueco, sed agas laŭ maniero, kiu malebligas ĝin. Finfine ĉiuj sinceraj lab. esperantistoj ekkomprenos tion.

ĈU ESPERANTO SERVU KIEL KLASBATALILO ?

NE INFEKTIĜU PER ESPERANTO !

Kiel « Heroldo » de 15. marto kun malĝoja rezignacio sciigas frontpaĝe, la regna ministro Hess, anstataŭanto de Hitler, malpermesis al ĉiuj membroj de l'nacisocialista partio *k de ĝiaj suborganizoj*[1], esti samtempe membroj de iu artlingva organizo. Tio devigas la prezidanton de GEA k aliajn ĝiajn membrojn, same kiel multajn membrojn de UEA en Germanio, eksiĝi. « Heroldo » sekve de tiu nova bato decidis transloĝiĝi ekstergermanien, por ne tute perei.

Ni ekscias ankaŭ per la sama artikolo, ke pro la fakto, ke negermanianoj bojkotis la Kolonjan « Heroldon », ĉi tiu perdis *tri kvaronojn* de sia abonantaro ekster Germanio ! Dume en Germanio, pro la ŝovinisma atmosfero sendube, ĝia abonantaro proksimume *duoniĝis* depost 1931.

La supra ministra malpermeso ne povas mirigi nin ; ĝi estas nur logika sekvo de blinda naciisma politiko k tute konsekvenca de vidpunkto de integra naciisto. Malgraŭ la ĉiamaj asertoj k ĵuradoj, ke esperanto estas nura ilo, kiu povas same bone servi al ŝovinisma propagando kiel al sennaciisma, la germanaj regantoj klarvidas, ke la konstanta praktikado de artefarita lingvo universala devas havi sekvojn danĝerajn al la naciismo, malfavorajn por la nacieca spiritostato de l'uzanto. Neniun pli potencan helpanton ja havas la naciismo ol la nacia lingvo kun ĝia dum jarcentoj amasigita balasto da tradicio, historio, edukaĵo naciaj. Uzu racian, sennaciecan, universalan lingvon, k la tuta mistiko de l'naciismo vane atakos vian konscion . . . *Al libera homaro komuna lingvo* !

[1] Al kio certe ankaŭ kalkuliĝas la sindikatoj, la sportasocioj, ktp, kc.

Post la kulisoj de milito

Inter Paragvajo k Bolivio, du respublikoj en Sud-Ameriko, furiozis dum kelkaj jaroj milito. Publike la batalo okazis pro vastega duondezerta regiono Grand-Ĉako, kiun ambaŭ deziris posedi. La du respublikoj havas sufiĉe vastajn regionojn por sia maldensa loĝantaro, sed estas, malgraŭ abunda natura riĉo, tre malriĉaj. Estas do nature, ke ni serĉu eksteran kaŭzon pro la sangoverŝado inter la du parencaj ŝtatoj.

Antaŭ kelkaj jaroj esploristoj de la potenca usona petrolfirmo *Standard Oil* trovis tre riĉajn petrolfontojn en la pribatalata regiono. Ili sin turnis al la ŝtatistoj de Bolivio por akiri koncesion ekspluati la riĉaĵojn, sed la landlimproblemo kun Paragvajo ne estis solvita.

La famo pri la petrolfontoj tuj disvastiĝis en Paragvajo, k aperis sur la scenejo angla petrolfirmo *Ŝel* (Shell) kiu petis rajton ekspluati la petrolfontojn de Paragvajo. Tio estis la vera kaŭzo de la longdaŭra dramo. Ambaŭ ŝtatoj estis sufiĉe bone ekipitaj per plej modernaj militmaŝinoj k municio. Liveris armilojn ŝtatoj en Eŭropo, kies reprezentantoj ĉe Ligo de Nacioj deklaris la militon inter Bolivio k Paragvajo « neleĝa ».

Dume la angla petrolfirmo Ŝelo subvencias Paragvajon k same subvencias Bolivion la usona petrolfirmo *Standard Oil*. Rikane ridaĉis la municifabrikaj ĉefoj, dum mortagoniis niaj fratoj, la junularo, sur la batalkampo. Ploradas senespere la karulinoj de l' murditaj soldatoj.

Muri (102).

VEKIĜO

Mia esperantista amiko enkuras la ĉambron k krias « bonan tagon », k luj poste : « Pardonu al mi, se mi vekis vin ». La taston li diris kun tono nemiskomprenebla, ĉar la horloĝo montris la 12-an tagmeze, k mi ekdormetis sidante sur seĝo.

Per bone formitaj frazoj mi respondis k post nelonge ni vigle interbabilis esperante pri ĉio ajn. Subite mi diras, ekmemorante la noton pri varbado de anoj al SAT : « Ĉu vi ne intencas baldaŭ SAT-aniĝi ? »

« Mi ne scias », li respondis hezite, « ĉu tio estas necesa ? »

« Jes, tio necesas por nia organizo varbi anojn, ĉar aliel ĝi formortus. »

« Kompreneble por via organizo tio gravas, sed por mi, ĉu vere ? »

« Kara amiko », mi turnis min al li, « vi ja estas laboristo, k kiel tia vi nepre devas subteni vian propran organizon, k kiel laborista esperantisto vi devas konsideri kiel vian devon subteni vian propran asocion tutmondan, kiu estas SAT. »

« Sed mi ne miksiĝas en politikajn aferojn, mi nur legas esperanton, k esp-o staras super la politiko. Ĉu vi kredas, ke Zamenhof volis miksiĝi en batalon dekstre aŭ maldekstre por iu diverskolora celo ? »

« Ne, K-do, la Zamenhofa ideo pri esperanto ne estis, ke ĝi servu kiel ilo por politikaj celoj, ĉar la elpensinto de nia lingvo estis tre pacema homo k nur deziris pacon inter la homaro, sed — mi daŭrigis — Zamenhof ja neniam estis proleto k pro tio ne sentis la bezonon kontraŭbatali kapitalistojn kiel ni. Ĉu vi eble opinias maltrafe uzi esp-on por klerigi niajn laborfratojn ? Ĉu estas erare kontraŭbatali stulton, vanton k similajn malvirtojn ; aŭ ĉu vi konsideras trafe, ke ni kubutfrotu kun niaj subpremantoj, kiel faris la « neŭtraluloj » lastjare en la Roma kongreso ? »

Mi finis, k post ioma silento mia amiko ekstaris, donis al mi la manon k diris : « Eble estis vi, *kiu vekis* min ; *ĉiuokaze mi pripensos la aferon. Ĝis revido ! »*

Zargo.

Tra la Esperanta Gazetaro

Kial la esp. movado limak-ire progresas ?

Pri tio donas interesajn klarigojn S-ro Radoŝ. Zvonimir en la kajero 1-2 de « La Suda Stelo ». Ni citas : « . . . Ni pensas ne erari, se ni asertos, ke ĉefaj kaŭzoj malhelpantaj pli rapidan progreson de nia movado, radias el homa nekonfidemo al ĉio nova, precipe, kiam tio elprofunde ŝanĝus la ĝisnunan homan mondrigardon. Krome, ni devas konscii, ke grandega falango da niaj kaŝitaj malamikoj kreas atmosferon kontraŭan al nia movado. Grandega estas nombro da homoj, kiuj instruante t.n. vivajn lingvojn, perlaboras tiamaniere sian panon ĉiutagan. Kaj ĉu ni kredu, ke estas al ili tute egale ĉu ili hodiaŭ ĉesos instruadi « kulturajn » lingvojn ? . . . »

Tamen la aŭtoro esperige konkludas : Nia movado tamen progresas ; « progresado, kiel ja ĉio sana, estas *malrapida sed certa* ».

Movado serĉas forton per unueco.

En la kolonoj de neŭtralaj esp. gazetoj oni nun multe diskutadas pri organiza unueco k precipe pri savo de UEA, kies situacio ne estas brila. Ne ĉiuj tamen konsentas pri la nun aplikata principo, bazi la tutmondan movadon sur naciaj organizoj (k sekve naciecaj principoj), kio forprenis de UEA tion, kio faris ĝian antaŭan

La sekcia vivo en Nederlando

Kiam la legantoj havos en manoj tiun ĉi n-ron, jam forpasis la Jubilea Kongreso de l'Federacio de lab. esperantistoj en Nederlandlingvio. Pri ĝia solenado oni legos raporteton en la proksima numero. Dume, kompletige al la inform-artikolo, aperinta pri la nederlanda organizo en la febr. « S-ulo », ni publikigas ĉi tie verkajon pri varbmetodoj, kiu povos interesi ĉiujn k precipe la aktivajn varbulojn. — *Red.*

Estas dezirinde, laŭ propaganda vidpunkto, havi bonan superrigardon pri la organiza laboro de nia movado en ĉiuj partoj de la mondo. Pro tio mi volonte akceptis la peton verki artikoleton pri la *sekcia (grupa)* laboro de nia Federacio.

Ĉar FLE estas laborista organizo poresperanta, ĝiaj sekcioj — fakte societoj el federacianoj — havas la taskon propagandi, la lingvon esperanto inter la laboristoj. Multajn aferojn prizorgas la Federacio mem (vd. « S-ulo »n 438, pri « organizo en Nederl. »). Sed, ĉu tio signifas, ke la sekcioj estas ĉiel dependaj ? Ne, male, en ĉiuj aferoj, ne federacie reguligitaj, la sekcioj estas tute sendependaj. Pro tio ekzistas, kvankam rilate la ĉefaferojn ili ĉiuj estas samspecaj, tamen inter ili sufiĉe da diferencoj. Por doni kiel eble plej ĝeneralan komprenon, mi priskribu precipe la internan vivon de unu el la plej viglaj sekcioj en Amsterdamo.

Ĉiu grupo konsistas el minimume kvin membroj, loĝantaj en sama loko. Ĉiu grupo havas sian propran estraron k mem decidas aferojn koncerne la internan vivon, kiel ekz. kotizon k kursmonon. La cirkonstancoj donas al ili, laŭ bezono k amplekso, propran internan vivon, sed tamen ili havas bonan interkontakton pere de la Federacio k la distriktoj, urbaj k provincaj.

En la lastaj jaroj la Federacio aranĝis « verdan monaton » en septembro. Tiucele ĝi eldonas milojn da flugfolioj, broŝuroj, afiŝoj ktp. La sekcioj laŭbezone mendas tiujn aĵojn k prizorgas la disdonadon. En nia grupo ni ekzemple disvastigis pasintjare 15 mil flugfoliojn k proks. 150 broŝurojn. Antaŭe elektita propaganda komitato pristudas ĉiujn eblojn k donas planon al sia estraro. Tia plano enhavas du partojn : laborprogramon k liston da uzeblaj rimedoj.

Post dumonata prepara laboro, en aŭgusto komenciĝas la praktika aktiveco. La grupgazeto instigas la membrojn partopreni la laboron, k jen niaj anoj vidiĝas surstrate. Kelkaj prenas farbujon k penikon k per tio pentras reklamajn vortojn k verdan stelon sur la stratajn pavimojn[1]. Samtempe aliaj disdonas flugfoliojn aŭ vendas broŝurojn en laboristaj kunvenoj. Memfarita reklamĉaro traveturas la stratojn. En butikoj pendas anoncoj pri la kursoj. Malantaŭ fenestroj oni vidas la afiŝojn k ekstere lignajn flagojn. En la ĵurnaloj aperas propagand-artikoletoj k en diversaj lokoj niaj K-doj parolas en kunvenoj. Ĉio indikas la « verdan monaton ».

Ĉar la federacia ekspozicia materialo montriĝis jam nesufiĉa por ĉiuj sekcioj (136), multaj sekcioj komencis mem kolekti tian. Dum la tuta jaro kelkaj laboremuloj kolektas, surgluas, desegnas k kolorigas, por ke en septembro la grupo havu belan ekspozicion La gazetoj publikigas anoncojn pri dato k loko, por altiri la atenton de la publiko. Ĝenerale la ekspozicioj estas la centro de la tuta grupa propagando, k ne estas escepto, ke enskribiĝas tie pli ol 100 kursanoj (eĉ 200 por la kursoj de unu sekcio. En Amsterdamo estas 18 sekcioj).

[1] Diference de alilandaj kutimoj tio estas permesata en Nederlando. — *Red.*

forton k kio laŭ la pure organiza flanko respondis al la strukturo de SAT.[1] Ekzemple en « Heroldo » de 8. marto vicprezidanto de UEA (s-o Isbrücker) skribas : « Se UEA volas vere meriti sian epiteton « universala », ĝi devas komenci malfermi sian pordon kiel eble plej larĝe . . . La sistemo de Hodler . . . estas detruita k la nuna UEA nur havas la nomon komuna kun la antaŭa. Sed mi antaŭdiras, ke tiel longe, kiel oni ne rekomprenos la vastajn principojn, laŭ kiuj Zamenhof, Hodler k multaj aliaj pioniroj — kiujn oni forpelis unu post la alia el la aktiva movado — imagis al si la esp-istan « frataron », la Heroldo k aliaj esp. periodikoj povos ankoraŭ dum longa tempo plenigi siajn kolonojn pri la temo de la organizo, sed la deziratan organizon ili ne atingos ! »

Esperanto-kongresoj sen esperanto

El « Heroldo » (8.III.) pri postkongresa ekskurso al Tripolio en aŭgusto lastjara : « . . . la redaktoro tralegis kelkajn alineojn el letero de Helmi Dresen[2] el Afriko, kie ŝi interalie raportas, ke dum la Krozado ŝi multe perfektiĝis . . . en la *franca* lingvo, precipe en la akcento. » — Senkomente.

Severa recenzisto.

Pri la « Plena Gramatiko » (Kalocsay-Waringhien), pri kies tro granda liberemo k arbitra kreemo de nefundamentecaj reguloj ni ankaŭ parolis en nia recenzo (« S-ulo » 435), la malnova akademiano k vortaristo *Paul Nylén* en « Svenska Esp. Tidningen » (marto) aperigas tre severan kritikon. Ekz. li skribas : « Tiu verko, kiu montras al ni multan lertecon k erudicion pri gramatikoj laŭ la latinrutina senco, tendencas fari el la akvoklaraj reguloj k komunkomprenaj leĝoj de esp-o ian skolastikan komplekson vualitan de milvorta terminologia aparato, en kiu la mizera lingvo esperanto dronas, tiel ke oni tute perdas ĝin . . . la tuto estas stranga supo tro spicita per propraj kapricaĵoj k arbitroj. » Pri *fonetiko* i.a. : « Jen facilanima provo sanktigi personan eraran elparolon francan-hungaran . . . *kontraŭ* Zamenhof. » « . . . Kun siaj meritoj detalaj la « Plena Gramatiko » estas malesperantaĵo . . . » Tio estas utila antaŭparolo por aĉetontoj k uzontoj !

[1] Kvazaŭ simboligas tiun ŝanĝon la ĵus anoncita translokiĝo de UEA el Ĝenevo al Londono.

[2] Estonianino.

LIBERON !

Iĝis laŭmode — en ĉiuj tavoloj de la socio — admiri iun aŭ alian formon de diktaturo. Ĉu tial oni konkludu, ke la homoj ne plu ŝatas la liberon ?

Ho, tute ne ! Al la milvizaĝa dio « Libero » nuntempe ja ne mankas adorantoj k pastroj. Ĉiam akurate la registaroj prizorgas la liberon de la bonaj civitanoj : financistoj, industriistoj k.a. La liberon de ŝtelistoj senlace defendas la advokatoj. Ĉiu bonzo de ĉia religio ne ĉesas postuli la liberon propagandi sian doktrinon. La armeoj eble pli vigle ol iam gardas la liberon de la patrioj, k la policoj tiun de la ŝtatoj. Eĉ la diktatoroj, tiuj fervoraj ĉampionoj de la nacia sendependeco, ne malofte montras sian liberamon. Sed ne utilas plimultigi la ekzemplojn. Sufiĉas konstati, ke en nia civilizita mondo ĉiun peceton da libero oni poluris, klasifikis, leĝigis. Al ni, kulturaj homoj, efektive ne povas konveni la kruda libero de primitivuloj k bestoj. La nia baziĝas sur disciplino. Obeado al la Estroj estas nepra kondiĉo de kolektiva k individua liberstato...

Dume el la mizer-abismo ĝemego eliĝas : « Liberon !! » Sed la Estroj absorbitaj per siaj taskoj, ne aŭdas...

Spartako.

Frakcia Vivo

Komuniko de la Sennaciista Frakcio

Tial ke K-do Lanti tre baldaŭ fariĝos senhejma vagulo tra la mondo, li do ne plu povos prizorgi materiajn aferojn de l'Frakcio. Kiu prenos sur sin tiun zorgon ? Pri tio povos decidi Frakci-kunsido, okaze de l'SAT-Kongreso en Manĉestro. Provizore prizorgos la funkciadon de l'Frakcio K-do Pakje, al kies adreso oni sendu de nun ĉion rilatan al la Frakcio : *Esperanto*, P. K. 92 *Nyon* (Svisio).

Antaŭ sia foriro el Francio K-do Lanti dissendos la 6-an n-ron de *Herezulo* al la K-doj, kiuj pagis la abonon por 1936. Kiuj deziras aboni aŭ renovigi sian abonon, tiuj bonvolu sin turni al la supra adreso. En kiu lando la 7-a k 8-a n-roj de *Herezulo* povos esti eldonataj, nun ni ankoraŭ ne scias. Ĉiaokaze la abonantoj povas esti tute trankvilaj : ili ja ricevos kion ili rajtas postuli . . .

Kvankam K-do Lanti ne plu prizorgos la Frakciajn aferojn, tio ne signifas, ke li tute fortiriĝas de l'batalo. La poŝto estas ja tutmonda servo, kiun povas uzi eĉ vagulo . . .

En nia frenezplena epoko, kiam diversspecaj patriotoj pretas partopreni novan, « lastan » militon, ni plifirmigu la reton de niaj interrilatoj k ĉiel provu teni nin for de la frenezaĵoj . . .

Dumvintre la sekcioj aranĝas siajn kursojn. Ke tio estas sufiĉe grava tasko, evidentiĝas per la fakto, ke unu el la roterdamaj sekcioj en la pasinta jaro havis proks. 250 kursanojn. Tamen multe faciligas tiun taskon la Federacio per tio, ke ĝi eldonis du taŭgajn lernolibrojn por komencantoj. Kursoj partoprenataj de ne pli ol 20 personoj montriĝis plej sukcesaj : unue restas ĝis fino granda parto el la lernantoj ; due la instruo estas pli efika pro la eblo de pli bona kontakto inter gvidanto k kursanoj. Nur por rektmetodaj kursoj necesas havi pli grandan kvanton.

Por ke la kursanoj jam antaŭe estu informitaj pri nia organizo, la Federacio havigas al ili nian gazeton dum la tuta kurso por 25 cendoj. Kompreneble tio tre faciligas la membrovarbadon post la kurso. Ĝenerale aliĝas 35-45 % el la komencnombro. — Aliĝinte, la komencantoj havas okazon sin kapabligi laŭvole k laŭpove, ĉar ĉiujare ni aranĝas, krom la komenckursoj, parolkursojn, daŭrigajn kursojn k kursojn por diplomo pri lingvoscio. Poste oni povas aliĝi al la studrondoj por akiri la diplomon pri instrukapablo. Bonan gvidilon por tiu celo ni trovis en la studgazeto « La Progresanto », kiu enhavas rubrikojn por diplom-studantoj.

Bezonante por tiom da kursoj aron da kursgvidantoj, ni multfoje organizas specialkursojn por tiaj kvalifikuloj. Pasintjare nia grupo organizis tian por tuta Amsterdamo. La amsterdama distrikto rekomendis ĝin, tiel ke la partopreno fariĝis sukcesa ; 50 partoprenantoj profitis la okazon por aŭskulti la instruajn lekciojn de niaj plej spertaj K-doj pri gramatiko, kursgvidado, literaturo, historio k.a.

Ĉiuj sekcioj aranĝas por siaj anoj ĉiusemajnan konversacian vesperon. Plej ofte oni traktas tie lingvajn aferojn, krome oni ludas, kantas aŭ konversacias, kompreneble instigcele esperantlingve. En malgrandaj sekcioj tia aranĝo ĝenerale kontentigas la membrojn, sed en la grandaj tio ofte estas vera problemo, pro tio ke la anaro konsistas el tri partoj : komencantoj, progresantoj k spertuloj. Kontentigi ĉiujn samtempe, ne eblas laŭ la konata aranĝo, k tial, por solvi la problemon, ni starigis komitaton por interna vivo. La rezulto estas, ke nun en ĉiu monato okazas du konversacioj por komencantoj, unu kulturvespero por spertuloj k unu kerno-vespero. En kvinsemajnaj monatoj estas du vesperoj por spertuloj. Per tio ni nun kontentigas ĉiujn kategoriojn laŭ speciala programo. Por komencantoj la programoj enhavas ekz. pritraktondе lingvaj aferoj, komunan legadon, ludojn, korespondadon, simplajn demandojn ktp.

En spertulvesperoj ni atentas du flankojn, nome lingvon k laboristan esperantismon. Pritraktataj estas ekz. studado de esprimoj, stilo k vortaro, literaturo, historio k movado, internaciismo k sennaciismo, « per esperanto por socialismo », la laboro en k por SAT, ktp. La kernovesperoj donas bonan okazon trakti ĉiujn organizajn aferojn.

Ĉar tamen restis la malnova regulo ke *ĉiu* membro rajtas viziti *ĉiujn* kunvenojn, montriĝas, ke ni ekiris la bonan vojon : nun el 100 membroj regule ĉeestas 40-50 ; antaŭe el sama nombro nur 20-35. Plie, malgrandiĝis la nombro da eksiĝoj.

Multaj grupoj posedas propran bibliotekon, en kiu troviĝas la plej bonaj k instruaj verkoj. Por la aliaj sekcioj k disaj membroj la Federacio havas ses vojaĝantajn bibliotekojn.

Tiuj, kiuj deziras pli detalajn informojn pri iu(j) sekcia(j) aranĝo(j), povas peti ilin de

W. H. v. Lier, Schaepmanstr. 5, II, Amsterdam (W).

FAKA MOVADO

Helpu efektivigi bonan ideon !

En la batalo por nova, pli humana sociordo, ni devas serĉi ĉiujn eblojn, kiuj helpu nin kolekti la amasojn ĉirkaŭ niaj ideoj, veki indiferentulojn k instigi ilin al kunbatalo. Unu el la ebloj estas « Publika Scenejo », de kie oni povas senpere atingi la orelon k koron de l'amaso — ĉu per seriozaj ĉu per humoraj teatraĵoj, satiroj ktp.

Subskribinta K-do, senlabora artisto, jam delonge nutras la ideon pri fondo de teatro, kies repertuaro estu pure laborist-tendenca. Por efektivigi tiun ideon, mi bezonas la helpon de konsciaj K-doj, k pro tio turnas min al vi, tutmondaj K-doj. Proponu taŭgajn teatraĵojn vere arte altvalorajn k lab. tendencajn, kiuj ne postulas tro ampleksajn aranĝojn ; indiku la prezon k prefere koncizan resumon pri la enhavo de l'teatraĵo. La teksto povas esti angla, germana aŭ esp-lingva. Konsciante pri la manko de tia teatro, mi esperas ke modesta komenco estos ebla k certe trovos subtenon en formo de abonantoj ĉe laborista klaso.

K-doj, pruvu vian solidaran helpemon per baldaŭa respondo.

Adreso : *Knut Holm*, Sörgarden 102, *Mölndal*, Svedio.

Ekster nia Movado

Kun la angla, franca, germana k nederlanda, esp-o estis oficiala kongresa lingvo, egalrajta kun la grandaj naciaj lingvoj, okaze de Konferenco de l'Asocio por nova eduko en Utrehto (Nederlando), de 14.-20. aprilo. Ankaŭ okazis esplingva parolado pri la temo « Esp-o kiel helpilo en la eduko al kunvivado ».

En la tendaro de la danaj militrifuzantoj esp-o estas instruata.

La 18-an de majo, en la « Tago de Bonvolo », la infanaro de Kimrio ripetos sian tradician tutmondan mesaĝon por la mondpaco. La radia disaŭdigo de l'alvoko okazos en la lingvoj kimra, angla, franca, germana, itala, hispana k en esperanto.

En *Oslo* (Norvegio) oni jus akceptis rezolucion pri esperanto kiel fako en la popollernejoj.

La 9-a Jugoslava Esp. Kongreso okazos 30.V.-2.VI. en *Ljubljana*, kun specialaj aranĝoj por blinduloj, katolikoj, instruistoj k laboristoj. Konferenco de laboristaj esp-istoj okazos la 1. junio matene. La ĉefaj aranĝoj estos radie disaŭdigataj per la loka stacio.

Esperanto-Domo en Arnhem (Holando) : Kurso pri esp. literaturo, 25.7.-1.8. ; Intern. perfektiga kurso, 3.8.-8.8. ; Seminario por Cseh-instruistoj, 10.-15.8. ; Rondvojaĝo tra Nederlando, 17.-22.8. Adr. : Riouwstr. 172, *Hago* (Cseh-Instituto).

RADIO-NOTOJ

Aperas de nun presita bulteneto *Internacia S.O.S. Bulteno*. Redaktas k eldonas s-ro *Alglave*, M., 150, rue Cronte-Voye, *Blanc-Misseron* (Nord), Francio. Jarabono 9.— fr. fr. por landoj-stokholm-konvencianoj ; por aliaj 12.— fr. fr. La gazeteto anoncas la radio-elsendojn pri k en esp-o.

Ĉefaj elsendoj : 28.4. (Moravska Ostrava, MET 18.00-18.15 h.) Blaha pri politika temo ; 29.4. (Brno, Praha k M. Ostr. MET 22.15-22.30) : Ĉeĥoslovakio laboranta ; 5.5. (Mor. Ostr., 18.00-18.15) kontraŭtuberkuloza ligo ; 6.5. (Brno ktp, MET 22.15-22.30) esp-lingva radioludo ; 12., 19., 26.5. (Mor. Ostrava, samhore kiel antaŭe).

Recenzejo

FLE : Jubileumboek (Jubilea Libro) 1911-1936. Eldono : *Federacio de Lab. Esperantistoj, Amsterdam* (Postbus 0.50). Prezo : 0.50 guld. (5.— fr. fr.). 160 pĝ. Form. 15,5×23,5 cm.

Tiu ĉi tre bele prezentita, per multaj bildoj ornamita jubilea eldonaĵo, aperanta en kvanto de 5.000 ekz-oj, prizorgita de K-doj G. P. de Bruin k J. v. Wijngaarden meritas vere sian nomon « Jubilea Libro ». Ĝi estas plua atestilo pri la forto de la Federacio nederlanda k estas propagande tre valora, — ankaŭ por SAT, kiu trovas honoran lokon tra la tuta libro. (La teksto estas nederlandlingva, escepte de kelkaj alilandaj salutleteroj.)

N. B.

Annie Rebers : La unuaj paŝoj en nova mondo. Eld. Federacio de Lab. Esperantistoj, Postbus (W)6, *Amsterdam*. 5 libretoj po 16 paĝoj. Form. 15×20,5 cm. Prezo por kajero 12 ½ ct. (1.25 fr. fr.).

Tiuj plaĉe prezentitaj k ilustritaj kajeroj estas enkondukitaj per nederlandlingva antaŭparolo de l'prezidanto de FLE. Tiuj libretoj helpos agrabligi esperantan kurson k formas la antaŭŝtupon por la « Unua Legolibro de SAT ». Ilia instrua valoro estas senduba, same ni rimarkis kun plezuro la klasbatalan tendencon. La lingvo estas senriproĉa, kion cetere tiaj eldonaĵoj postulas eĉ pli ol ajnaj aliaj legaĵoj. — *N.B.*

Ilustrita Lernolibro por praktika komenca kurso. Aŭtoro : *Delfí Dalmau*. Adreso : Apart. 5081, *Barcelono*. 30 pĝ. Form. 16,5×23,5 cm. Prezo : 1 angla ŝil. (30 ekz. 1 angla funto).

Lernilo por komencantoj laŭ didakta metodo, entute verkita en esp-o, kun bildoj montrantaj la objektojn, kies nomojn la lernanto akiras per la 12 tre koncizaj lecionoj.

Edmond Privat : Interpopola Konduto. Originalo. 154 pĝ. Form. 13,5×20 cm. Eld. *Literatura Mondo*, Budapest. Prezo broŝ. 3.—, bind. 4,50 sv. fk. plus 10 % por sendkostoj. Artoscienca serio de AELA, 1935.

Recenzo aperis en « Senn. Revuo ».

I. Lejzerowicz : El la Verda Biblio k Babiladoj kun Horaco Serĉer. Humoraj skizoj el la esperantista vivo. Ilustris *R. Laval*. Eld. *Literatura Mondo*, Budapest, 1935. 104 pĝ. Form. 11,5×14 cm. Prezo : broŝ. 0.90 sv. fk., plus 10 % por sendkostoj.

Recenzo aperis en « Senn. Revuo ».

Se construye el Socialismo en la U.R.S.S. de *E. Lanti* k *M. Ivon*. Eldonejo : *Nervio*, Rivadania 1273, *Buenos-Aires* (Argentinio). Formato : 18,5×13,5 cm. 80 p. Prezo : 20 ctvs.

Ĉi tiu broŝuro estas la hispanlingva eldono de *Ĉu Socialismo konstruiĝas en Sovetio ?*, kiun ni recenzis en la n-o 437 de « S-ulo ».

MEMORNOTO

Represis el « S-ulo » : *The Industrial Worker*, Chicago, 14.3. ; *The Truth Seeker*, Bell (Kalif.), 19.3. (Vupertalo).

Represis el « S. R. » : *Arbetare-Kuriren*, Malmö, 14.3. (pri Abisenio).

Priesper. artik. k' notojn enpresis : *Signalen*, Stokh., 12., 19., 26.3., 2.4. ; *Le Libertaire*, Paris, 13.3. ; *L'Ecole Emancipatrice*, Saumur, 15.3. (kurso), 5.4. (recenzo) ; *P.T.T.*-Paris, 26.3. ; *D. Nieuwe Fakkel*, Amsterd., 3.4.

Pri SAT aperigis informojn : *Simbolo*, Rosario (Argent.), n-o 5 (du plenaj paĝoj kun statut-ekstrakto ktp) ; *La Voix Libertaire*, Limoges, 28.3.

Pri la Kongreso : *Manchester Evening News*, 23.3. k sekvant. tagojn (ĝis 1.4.).

Raportoj pri la paskon okazintaj Federaciaj Kongresoj aperos en la venonta numero. La Jubilea Kongreso de F.L.E. en Hago estis vizitita de 1320 Gekamaradoj.

Portugalianoj !

Bedaŭrinde la rilatoj kun vi estas tre m[...] facilaj ! Laŭ lasta sciigo el Lisbono eĉ la SA[...] organoj estas konfiskataj registare, kvanka[...] oficiala malpermeso ne ekzistas. Almenaŭ sci[...] ke la ekspedo estas farata el nia presejo s[...] neŭtrala banderolo same regule, kiel ĝi est[...] farata por ĉiuj aliaj landoj. Ni do neniel respon[...] ecas, k estas neeble al ni — kiel okazis ofte [...] nun — elspezi duoblan afrankon por sendi [...] gazetojn duan fojon, ktp.

Kiuj ne ricevos regule, perigu al si la gazeto[...] tra la Lisbona centro (peranto).

Korespondado

(Simpla trilinia anonceto kostas 4.50 fr. fr.)

Ĉeĥoslovakio

Mi interŝanĝas 100 poŝtmarkojn kun ĉi[...] landoj. Adr. : *Franz Erben*, Hochstr. 27[...] *Grünwald a. N.*

K-do *Al. Hallas*, Nam. svobody 12-III, *Brn*[...] dez. koresp. kĉl, certa resp., interŝ. gaz. libroj[...]

Francio

K-do *Johano Gimenez*, Maison Vinas,, *Cou*[...]*nonsee* (Hérault), dez. korespondi kun Gekama[...]adoj el ĉiuj landoj.

Geinstruistoj deziras koresp. kun eksterland[...]anoj, precipe hispanoj. *F. Coadou*, rue Jules Maciet, *Château-Thierry* (Aisne).

5 Gek-doj el nova grupo deziras koresp. ku[...] eksterlandanoj, pecipe U. S. S. R., Anglio [...] Hispanio. Post elekto, almenaŭ PK estos send[...]taj al ĉiu skribinto. Peranto : *Georges Jarrossa*[...] 101 rue Nationale, *Cholet* (M. et L.)

Nederlando

K-do *J. Tiele*, Coolschestr. 71 B, 3 x h[...] *Rotterdam*, volas korespondi kun K-doj en [...] tuta mondo pri ĉiuj temoj. Resp. gar.

Mi petas informajn leterojn (pri plej di[...] temoj, sed simplaj vortoj k frazoj) el ekste[...]lando, por presigi ilin en la soc. dem. viri[...] gazeto *La Proleta Virino*. Ne pli longaj ol 1 [...] kolono el « S-ulo ». Nenian rekompencon[...] Adr. : K-dino *M. van Essen*, *Hornhuizen* (Gron.)

Kelkaj gekomencantoj studantaj esperanton deziras korespondi ĉiulanden, P.I., pri ĉ. t. Certa respondo. Skribu al : *Gösta Gyllensten*, *Värnamo* (Svedio).

Anoj de studrondo en esperanto el industria urbeto volas korespondi kun ĉiu lando k pri ĉiu temo. Skribu al : K-do *Kurt Andersson*, Lillgärden, *Oskarsström* (Svedio).

Esperanta grupo ĉe Sindikato de Metallaboristoj en Varsovio aranĝos en majo propagandan letervesperon k petas eksterlandajn Gek-dojn sendi L k priskribojn el la lab. vivo. Adr. : K-do *Henryk Szczesny*, Siedliecka 34 m 12, *Warszawa* 4, Polio.

Okaze de unujara ekzistado de laborista esperantista klubo de granda sukerfabriko en Amsterdam (Nederlando), ĝi organizos letervesperon. La celo estas havigi al la membroj korespondantojn. Esperantistoj ĉiulandaj tre afable estas petataj sendi leterojn k poŝtkartojn al la gvidanto : *J. de Lange*, Haarlemmerweg 213, *Amsterdam*. — Nepra respondo estas garantiata !